

กระทู้ถามที่ ๒๑๗/ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง การพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมบันเทิงไทยเพื่อก้าวสู่ต่างประเทศ

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

กระแสวัฒนธรรมอุตสาหกรรมบันเทิงของสาธารณรัฐเกาหลี หรือ Korean wave รวมทั้งกระแสของอุตสาหกรรมบันเทิงจากประเทศญี่ปุ่นหรือ J-Pop กลายเป็นกระแสสำคัญที่เติบโตอย่างรวดเร็วในภูมิภาคเอเชียและปัจจุบันได้รับความนิยมไปทั่วโลก ส่งผลให้สื่อบันเทิงและอุตสาหกรรมบันเทิงไทยได้รับผลพลอยได้กลายเป็นที่นิยมในหลายประเทศ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้านในแถบอาเซียนและสาธารณรัฐประชาชนจีน จนได้รับการขนานนามว่าเป็น “Thai Wind” โดยเฉพาะในส่วนของละครหรือซีรีส์ไทยซึ่งมีการเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา กลายเป็นสินค้าส่งออกและทำเงินรายได้เข้าสู่ประเทศอย่างมหาศาล ผู้ชมชาวจีนให้ความนิยมในละครไทยและนักแสดงเป็นอย่างมาก ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นทุกปี รวมทั้งอุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่สร้างรายได้เข้าสู่ประเทศอย่างมหาศาล เคยนำเงินเข้าสู่ประเทศได้มากถึง ๒๔๐,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี (สองแสนสี่หมื่นล้านบาท) อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมบันเทิงไทยต้องเจอกับการเปลี่ยนแปลงหลายประการทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการรับชมและการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมบันเทิงระดับโลก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อศักยภาพการแข่งขันในต่างประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาไม่เคยมีนโยบายและการบูรณาการร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อผลักดันและต่อยอดให้อุตสาหกรรมสื่อบันเทิงไทยให้ก้าวไปสู่ตลาดโลกในทิศทางเดียวกันและมีความชัดเจน จึงขอเรียนถามว่า รัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมบันเทิงไทยให้มีศักยภาพในการแข่งขันเพื่อก้าวไปสู่ตลาดโลกหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในที่ประชุมสภา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

องอาจ คล้ามไพบูลย์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

แบบบัญชีรายชื่อ

คำตอบกระทู้ถามที่ ๒๑๗/ร.

ของ นายองอาจ คล้ามไพบูลย์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บัญชีรายชื่อ พรรคประชาธิปัตย์

เรื่อง การพัฒนาและการส่งเสริมอุตสาหกรรมบันเทิงไทยเพื่อก้าวสู่ต่างประเทศ

ข้าพเจ้า พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง การพัฒนา และการส่งเสริมอุตสาหกรรมบันเทิงไทยเพื่อก้าวสู่ต่างประเทศ ของท่านสมาชิกผู้มีความสนใจ ตามที่ได้รับ รายงานจากกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงพาณิชย์ ดังนี้

คำตอบ

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมบันเทิงไทยให้มีศักยภาพ ในการแข่งขันเพื่อก้าวสู่ตลาดโลกอย่างมาก เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งเสริมทั้งด้านวัฒนธรรม การท่องเที่ยวและการค้า ดังจะเห็นได้จากคำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการส่งเสริม อุตสาหกรรมบันเทิงไทยเพื่อก้าวสู่ต่างประเทศ ในนโยบายข้อ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจ และความสามารถในการแข่งขันของคนไทย โดยเฉพาะการส่งเสริมประเด็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจวัฒนธรรม พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาแอปพลิเคชัน นวัตกรรม สินค้า และบริการที่หลากหลาย เพื่อสร้างคุณค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์และก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจ ของประเทศในภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการส่งเสริมให้เกิดการขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก

โดยผลักดันให้มีการดำเนินงานส่งเสริมอุตสาหกรรมบันเทิง ได้แก่ ภาพยนตร์ แอนิเมชัน ละคร/รายการโทรทัศน์ ดนตรี เกม และดิจิทัลคอนเทนต์ ตามยุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่คณะรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบแล้ว และดำเนินการมาแล้วครึ่งระยะ โดยมีคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์ แห่งชาติ กำกับดูแลขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว มีการบูรณาการในลักษณะ “ทีมประเทศไทย” ภายใต้แนวคิด Content Thailand โดยกระทรวงวัฒนธรรมเป็นเจ้าภาพหลัก ในการบูรณาการร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการต่างประเทศ สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ สมาคมผู้ประกอบการแอนิเมชันและคอมพิวเตอร์กราฟิกไทย และผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมบันเทิง ตลอดจนภาครัฐและเอกชนมากกว่า ๕๐ หน่วยงาน เพื่อพัฒนาให้เป็นอุตสาหกรรมหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มุ่งสู่ศูนย์กลาง อุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์อาเซียน เป็นแหล่งอุตสาหกรรมบันเทิงที่สำคัญในตลาดโลก ซึ่งมียุทธศาสตร์และผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวิดิทัศน์ไทยให้เป็นมืออาชีพ
เพื่อรองรับการยกระดับอุตสาหกรรมบันเทิงไทยให้ก้าวไกลสู่เวทีโลก อาทิ

- ด้านภาพยนตร์และโทรทัศน์ มีการอบรมสร้างองค์ความรู้ รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเพื่อนำไปสร้างสรรค์ผลงาน อาทิ การพัฒนาบทเทคนิคการเจรจาร่วมลงทุน การนำเสนอโครงการสร้างภาพยนตร์เพื่อร่วมลงทุน ไม่น้อยกว่า ๔๐๐ คน หรือ ๒๐ หัวข้อ/ปี

- สนับสนุนทุนอบรมในต่างประเทศ ไม่น้อยกว่า ๓ หลักสูตร/ปี

- อบรมการออกแบบคาแรคเตอร์แอนิเมชัน ซึ่งเป็นทรัพย์สินทางปัญญาไทย (IP) สำหรับต่อยอดเป็นสินค้าลิขสิทธิ์ในระดับนานาชาติ ไม่น้อยกว่า ๕๐ ผลงาน/ปี

- พัฒนาบทภาพยนตร์/โทรทัศน์ สามารถต่อยอดเพื่อผลิตจริงไม่น้อยกว่า ๒๐ เรื่อง

- ประกาศรางวัลเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากร อาทิ งานสุพรรณหงส์ งานรางวัลภาพยนตร์และโทรทัศน์ยอดเยี่ยมของสถาบันต่าง ๆ ทำให้ประชาชนได้รับรู้คุณภาพสื่อบันเทิงไทยและความสามารถของบุคลากรไทย ไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ ครั้ง/เดือน รวมทั้งมีการพัฒนาผู้ชมภาพยนตร์และตั้งแต่ระดับเยาวชนจนถึงบุคคลทั่วไป

- ความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม เช่น ภาพยนตร์ แอนิเมชัน ที่ผ่านการอบรมและได้รับการสนับสนุนงบประมาณการผลิตจากรัฐบาล สามารถคว้ารางวัลสูงสุดของเวทีต่าง ๆ ในระดับนานาชาติ สร้างชื่อเสียงให้ประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง อาทิ เรื่อง กระเบนราหู มะลิลา และการ์ตูนซีรีส์ บรูด้าน้อยผจญภัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาตลาดภาพยนตร์และวิดิทัศน์ไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในด้านต่างประเทศ ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมงานเทศกาลและตลาดภาพยนตร์ โทรทัศน์ แอนิเมชัน เกม และสินค้าลิขสิทธิ์ ระดับนานาชาติที่มีความสำคัญและมีศักยภาพ อาทิ เมืองคานส์ โตเกียว ปูซาน AFM ฮองกง เซี่ยงไฮ้ โดยมีกิจกรรมการเข้าร่วมงานสำคัญ คือ

- เปิดคูหาประเทศไทยเพื่อประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์อุตสาหกรรมฯ

- เปิดพื้นที่เจรจาธุรกิจ จับคู่ธุรกิจ จำหน่ายสิทธิ์ผลงานบันเทิงให้ผู้ประกอบการไทย

- จัดงานเลี้ยงประเทศไทย (Thai Night)

- จัดเทศกาลภาพยนตร์ไทยในกลุ่มประเทศ CLMV และอาเซียน อินเดีย และจีน

สำหรับตลาดเป้าหมาย “สาธารณรัฐประชาชนจีน” ดำเนินการ ดังนี้

- จัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมและเผยแพร่ภาพยนตร์และวิดิทัศน์ไทยในจีน สร้างความร่วมมือทางวัฒนธรรม สร้างภาพลักษณ์ดีงามของไทยในตลาดจีน สร้างกระแสนิยมไทย (T-Wave/T-Pop) กระตุ้นให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว สินค้าและบริการของไทย

- ที่ผ่านมามีการเจรจาธุรกิจ ๑,๖๖๓ ครั้ง สร้างมูลค่าการเจรจา ๙,๒๐๐ ล้านบาท
- มีชาวจีนรับชมภาพยนตร์ไทย สื่อบันเทิงไทย ผ่านการจัดงานเทศกาลภาพยนตร์และแอปพลิเคชัน Tiktok (โต่วยีน) ไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐,๐๐๐ ครั้ง

ด้านการส่งเสริมการตลาดในประเทศ มีการจัดนิทรรศการและเทศกาลด้านสื่อบันเทิงในประเทศไทย มีผู้ร่วมงานไม่น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ คน อาทิ

- เทศกาลภาพยนตร์อาเซียนแห่งกรุงเทพมหานคร
- งาน Thailand Game Show และ Thailand Creative Showcase
- เทศกาลดิจิทัลคอนเทนต์นานาชาติ ณ กรุงเทพมหานคร
- ประเมินการรายได้จากการส่งเสริมภาคเอกชนให้เจรจาธุรกิจรวมกว่า ๕๐ ราย ในช่วงครึ่งแรกของยุทธศาสตร์ระยะที่ ๓ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ไม่น้อยกว่า ๑๓,๐๐๐ ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมการปกป้องและคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของงานภาพยนตร์และวิดิทัศน์ ในมิติของการให้ความรู้ ให้คำปรึกษาด้านคุ้มครองสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา มีการดำเนินโครงการต่าง ๆ อาทิ

- การส่งเสริมสิทธิในการผลิตสื่อดิจิทัล โดยให้ภาคสังคมกำกับดูแลตนเองให้เหมาะสม
- การส่งเสริมการใช้ประโยชน์และการบริหารจัดการสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเชิงพาณิชย์ ทั้งในระบบปกติและอินเทอร์เน็ต
- มี Digital Platform “WHAM” เพื่อให้ผู้ประกอบการและประชาชนเข้าใจในเรื่องการปกป้องและดูแลทรัพย์สินทางปัญญาออนไลน์ สร้างสรรค์จิตสำนึกไม่ละเมิดลิขสิทธิ์

ด้านการป้องกันและปราบปรามไม่ให้เกิดการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีการพัฒนาระบบการสืบค้นตรวจสอบการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา “ไอแมงมูม” (IMangmoom)

ด้านอื่น ๆ มีการพัฒนากฎหมาย ให้องค์ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการดำเนินคดี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและยกระดับการขับเคลื่อนงานอุตสาหกรรมบันเทิงไทยให้ก้าวไปสู่ระดับมาตรฐานของสากล

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมความร่วมมือในการลงทุนระหว่างประเทศ รวมธุรกิจถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทยด้านการส่งเสริมการลงทุนระหว่างประเทศ ได้เร่งผลักดันให้เกิดการขยายโอกาสของอุตสาหกรรมบันเทิงผ่านความตกลงร่วมลงทุนระดับทวิภาคี โดยจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) และข้อตกลงการลงทุน (Agreement) ด้านภาพยนตร์และโทรทัศน์กับรัฐบาลจีนซึ่งเป็นตลาดสำคัญของไทย เป็นช่องทางและโอกาสให้ผู้ประกอบการในการสร้างรายได้ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดจะมีการลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) เพื่อส่งเสริมการลงทุนด้านภาพยนตร์ระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลจีน

ด้านการส่งเสริมให้นักลงทุนต่างประเทศเข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย ดังนี้

- ประกาศใช้มาตรการส่งเสริมการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย (Incentive Measures) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จนถึงปัจจุบัน มีภาพยนตร์ต่างประเทศที่เข้าร่วมมาตรการ จำนวน ๗ เรื่อง มีมูลค่าการใช้เงินในไทยมากกว่า ๕๒๔ ล้านบาท

- จัดให้มี Roadshow ในงานเทศกาลและตลาดภาพยนตร์ในต่างประเทศ เพื่อประชาสัมพันธ์ ข้อมูลและเชิญชวนกลุ่มเป้าหมาย ให้แก่ผู้สร้างภาพยนตร์ และบุคคลผู้สนใจเข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ ในประเทศไทย

- ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ มีผู้สร้างภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศไทย รวม ๒,๒๖๔ เรื่อง สร้างรายได้สูงถึง ๑๑,๐๗๗.๑๔ ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาขีดความสามารถของอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์ เพื่อเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมสู่สากล ได้ดำเนินการ ดังนี้

- ปรับปรุงและแก้ไขพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และปรับปรุง กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เท่าทันเทคโนโลยี

- ส่งเสริมกิจการลงทุนสร้างภาพยนตร์ไทยตามมาตรการของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การลงทุน (BOI)

- จัดทำแนวทางกฎเกณฑ์และธรรมาภิบาล (best practice) ในการกำกับดูแลผู้ให้บริการ คอนเทนต์ผ่านอินเทอร์เน็ต สำหรับกลุ่มสื่อบันเทิงออนไลน์ (Over the top : OTT)

- พัฒนาเครือข่าย Digital Content เพื่อพัฒนาเครือข่าย SME ด้าน Animation / Character Licensing / CG Service

- จัดเก็บข้อมูลด้านภาพยนตร์และวีดิทัศน์ และศึกษามูลค่าอุตสาหกรรม รวมถึงฐานข้อมูล ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมประจำปีอย่างต่อเนื่อง

- ส่งเสริมสนับสนุนโครงการผลิตภาพยนตร์และวีดิทัศน์ที่สร้างสรรค์และมีคุณภาพออกสู่ตลาด ไม่น้อยกว่า ๕๐ เรื่อง/ปี

- สำหรับสถิติรายได้อุตสาหกรรมสื่อบันเทิง ประจำปี ๒๕๖๒ มีมูลค่า ๒๒๙,๑๖๙.๖๔ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๑ ร้อยละ ๓ โดยกลุ่มที่มีรายได้สูงที่สุด คือ โทรทัศน์ OTT TV และโฆษณา ทาง Online ส่วนรายได้ที่มีอัตราเพิ่มขึ้นสูงสุด คือ การเข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ ในประเทศไทย และเกมที่มีอัตราการขยายตัวของรายได้สูงสุดเมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๑ คือเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๓

- นอกจากนี้ ผลจากการเผยแพร่ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ไทยในประเทศต่าง ๆ ส่งผลให้ มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในเมืองไทย รวมทั้งนิยมอาหารและสินค้าไทยเพิ่มขึ้น

- ผลสำเร็จของการขับเคลื่อนการส่งเสริมอุตสาหกรรมบันเทิงดังกล่าว เนื่องจากการบูรณาการ ดำเนินงานทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง และบุคลากรในอุตสาหกรรมมีศักยภาพได้รับการยอมรับ ทั้งในประเทศและนานาชาติ ทั้งนี้ รัฐบาลจะผลักดันการดำเนินงานให้อุตสาหกรรมบันเทิงก้าวสู่ระดับ นานาชาติ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มมากยิ่งขึ้นต่อไป